

LUONTOSELVITYS

KUHMO

NURMESTIEN YRITYSALUEEN ASEMAKAAVA

Sisältö

1	JOHDANTO	2
2	AINEISTO JA MENETELMÄT	2
3	MAA- JA KALLIOPERÄ	3
4	PINTA- JA POHJAVEDET	3
5	KASVILLISUUS	3
6	ELÄIMISTÖ	5
7	LUONTOARVOT	5
7.1	Natura- ja suojelualueet	5
7.2	Arvokkaat luontokohteet	6
7.3	Huomionarvoinen lajisto	7
8	YHTEENVETO JA SUOSITUKSET	9
9	LÄHTEET	9

1 JOHDANTO

Luontoselvitys on tehty Kuhmon kaupungin Nurmestien yritysalueen asemakaavaa varten. Luontoselvityksessä kuvataan alueen luonnon yleispiirteet ja arvokkaat kohteet sekä annetaan suosituksia luontoarvojen huomioimiselle kaavoituksessa.

Kaava-alue sijaitsee Sotkamontien ja Nurmestien risteysalueella noin 3km Kuhmon keskustan eteläpuolella. Alue on laajuudeltaan noin 50ha.

Kuva 1. Kaava-alueen rajaus.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Luontoselvityksessä on huomioitu luonnonsuojelulain 29 § suojellut luontotyytit, metsälain 10 § erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilain 11 § luontotyytit sekä uhanalaiset luontotyytit (Kontula ja Raunio 2018) ja muut luontoarvojensa puolesta huomioitavat kohteet. Uhanalaisen, luontodirektiivin mukaisen sekä muun huomionarvoisen lajiston esiintyminen on selvitetty olemassa olevan tiedon ja maastokartoituksen perusteella.

Lähtötietoina selvityksessä on käytetty peruskarttoja, ilmakuvia, Ympäristöhallinnon tietokantojen (Karpalo, Eliölajit; Suomen ympäristökeskus 5.5.2020) ja Metsäkeskuksen tietokannan (metsaan.fi) tietoja. Eliölajit-tietokannan tiedot on pyydetty kaava-alueelta hiekan laajemmalla alueella. Kaikki käytetyt lähteet on esitetty selvityksen lopussa.

Maastokäynti alueelle on tehty 16.6.2020.

3 MAA- JA KALLIOPERÄ

Kaava-alueen kallioperä on suurimmaksi osaksi migmatiittista tonaliittia. Nurmestien varressa maaperä on theoleiittista basalttia. Kaava-alueen maaperä on hiekkamoreenia. Raviradan kaakkoispuolen suoalueella maaperä on saraturvetta. Kaava-alue on maastonmuodoiltaan kumpuilevaa.

Kaava-alueella tai sen lähiympäristössä ei ole valtakunnallisesti arvokkaita kallioita, kivi-koita, moreenimuodostumia tai tuuli- ja rantakerrostumia.

4 PINTA- JA POHJAVEDET

Kaava-alueella ei ole pintavesiä.

Aivan alueen eteläpuolella (noin 60 m kaava-alueen rajasta) virtaa Särkijärvestä alkunsa saava Pääjärveen laskeva noin 4,5 km pitkä Särkipuro. Särkipuro on esitelty kuhmonkosket.fi -sivustolla kalastuskohteena. Puron kunnostustarpeena esitetään soraikkojen puhdistusta ja rakentamista.

Kaava-alueella tai sen läheisyydessä ei ole luokiteltuja pohjavesialueita. Lähin pohjavesialue sijaitsee noin 4,5 km kaava-alueesta pohjoiseen.

5 KASVILLISUUS

Alue on metsätaloustaloudessa olevaa hoidettua talousmetsää. Sotkamontien varressa raviradan länsipuolella, raviradan ympäristössä ja koillis-/pohjoispuolella on laajoja tuoreita hakkuuaukeita. Kasvillisuustyyppiltään alue on pääosin kuivahkoa kangasta. Raviradan kaakkoispuolella kaava-alueen ulkopuolelle jatkuen on harvapuustoista tupasvilla- ja isovarpurämettä.

Kaava-alueen eteläpuolella olevan Särkipuron varressa kasvillisuus on rehevämpää. Puustossa on koivua ja kuusta, aluskasvillisuus on ruohovaltaista. Itään päin mentäessä rannat ovat suota.

Kuvissa 2-4 on esitetty yleiskuvia kaava-alueelta.

Kuva 2. Nurmestien suuntaisen sähkölinjan ja hiekkatien ympäristöä.

Kuva 3. Näkymä raviradan eteläpuolelta pohjoiseen.

Kuva 4. Sotkamontien vartta.

Sotkamontien varressa kasvaa haitalliseksi vieraslajiksi luokiteltua komealupiinia.

6 ELÄIMISTÖ

Kaava-alueen eläimistö on tavanomaista havumetsien lajistoa. Alueella ei ole luontodirektiivin liitteen IV lajeille liito-oravalle ja viitasammakoille sopivaa elinympäristöä (varttuneet kuusi-sekametsät, vesistöt).

Alueelle ei ole tehty erillistä pesimälinnustoselvitystä. Maastokäynnin lintuhavainnot olivat talitiainen ja töyhtötiainen. Mäntykankaalla on paljon merkittäviä linnunpönttöjä, joista osa on lahonnut ja pudonnut maahan.

Kuva 5. Kaava-alueen pohjoisosassa on paljon linnunpönttöjä, jotka on merkitty kruunun muotoisella peltimerkillä.

Särkipuro on esitelty kuhmonkosket.fi -sivustolla kalastuskohteena. Puroon on istutettu taimenta. Kalastoon kuuluvat särki, mutu ja ahven.

7 LUONTOARVOT

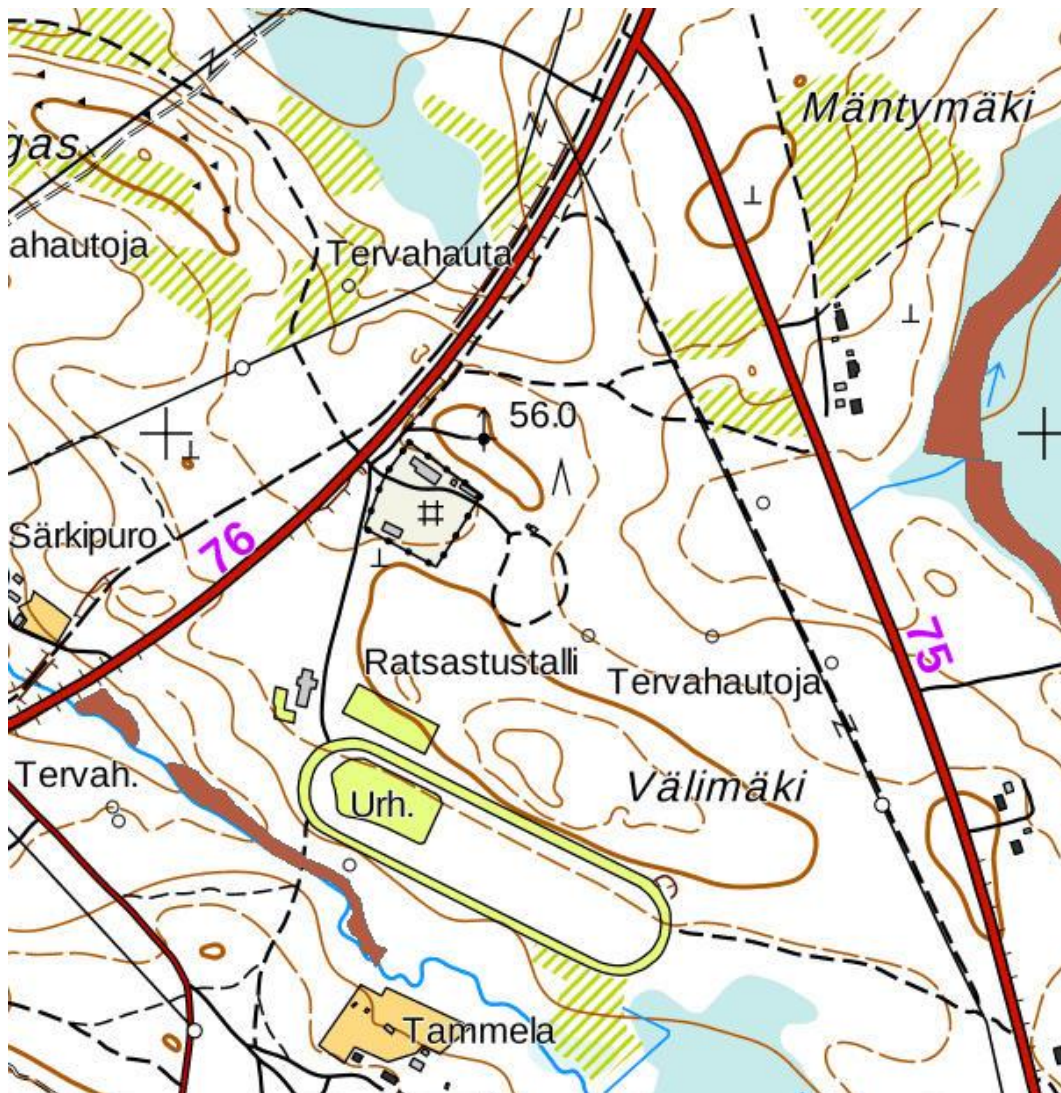
7.1 Natura- ja suojelalueet

Kaava-alueella tai sen lähiympäristössä ei ole Natura-alueita, luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelmien kohteita tai muita arvokkaina rajattuja alueita. Lähin luonnonsuojelualue sijaitsee länsipuolella 5 km etäisyydellä Sotkamontien varressa.

7.2 Arvokkaat luontokohteet

Kaava-alue on mäntypuustoista kangasta eikä alueella ole luonnonsuojelulain, vesilain tai metsälain mukaisia kohteita, uhanalaisia luontotyyppisiä tai muita erityisiä huomioitavia luontokohteita.

Kaava-alueen eteläpuolella virtaava Särkipuro on uomaltaan luonnontilainen. Puron varsi kuuluu metsälain 10 § mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin ”pienvesien välittömät lähiympäristöt”.

Kuva 6. Kaava-alueen ulkopuolella, Särkijärvestä Pääjärveen laskevan Särkipuron varressa raviradan eteläpuolella on metsälain mukaisia kohteita. Kuvankaappaus Metsään.fi – karttapalvelusta Erityisen tärkeät elinympäristökuviot (Metsakeskus.fi).

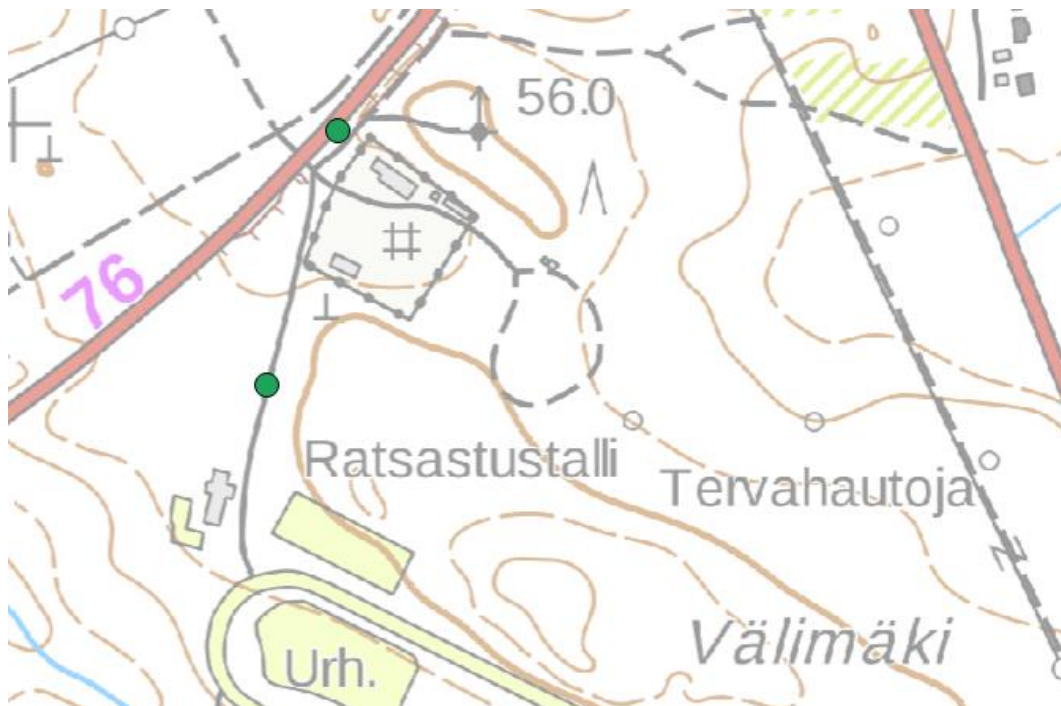
Kuva 7. Särkipuron varsi on metsälain mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä.

Muita huomioitavia kohteita ovat muuna kulttuuriperintökohteena rajattu aluemainen kohde Mäntymäki (puolustusvarustukset, tykkiasemat) (Museovirasto.fi). Peruskarttaan on merkitty useita tervahautoja kaava-alueella.

7.3 Huomionarvoinen lajisto

Alueelta ei ollut aiempia tietoja luontodirektiivin liitteen IV mukaisista tai uhanalaisista lajeista Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietokannassa (5.5.2020). Myöskään Laji.fi -tietokannassa ei ollut havaintoja huomionarvoisista lajeista.

Maastokäynnillä havaittiin uhanalaisuusluokitukseltaan silmälläpidettävää (NT) ahokissankäpälää Sotkamontien ja Majantien tienpientareilta. Ahokissankäpälä on kuivien kasvupaikkojen laji.

Kuva 8. Ahokissankäpälän kasvupaikat Sotkamontien ja Majatien varressa.

Kuva 9. Ahokissankäpälää kasvaa kuivilla tienpientareilla.

8 YHTEENVETO JA SUOSITUKSET

Kaava-alueella ei maastokäynnin ja lähtötietojen perusteella ole erityisiä luontoarvojensa puolesta huomioitavia kohteita. Eteläosassa kuivilla tien pientareilla kasvaa silmälläpidettävää ahokissankäpälää, jonka kasvupaikat olisi syytä huomioida suunnittelussa. Kaava-alueen eteläpuolinen Särkipuro on arvokas luontokohde. Sillä on myös arvoa kalastus- ja virkistyskäytön kannalta.

9 LÄHTEET

GTK, Maankamara-karttapalvelu. Osoitteessa:

<https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. ja Liukko, U.-M., 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.

Laji.fi, Suomen lajitietokeskus. Osoitteessa: <https://laji.fi/> (luettu 23.9.2020)

Paikkatietoikkuna, osoitteessa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristö 5/2018. Osat I ja II. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki.

Kuhmonkosket.fi, osoitteessa: <http://www.kuhmonkosket.fi/sarkipuro-leirikangas/>

Metsään.fi -karttapalvelu. Osoitteessa: <https://www.metsaan.fi/karttapalvelut>

Ympäristöhallinnon karttapalvelu Karpalo. Osoitteessa: <https://www.wp2.ymparisto.fi/KarpaloSilverlight/>